

ಪಂಚದೇವರ್ಷಿ ನಕ್ಷತ್ರಮು

13129
Shro. 170

అశ్రువునన్మనోరాయణప్రణీతము.

உய்ய உதவியாக

రాజమహేంద్రవరమున
శ్రీరామమూర్త్యారాధనాయందు
మృత్తికము.
1934.

రెండు మాటలు.

కవిజానాక భావోల్బణములో ఊగిపోయి తన అనుభూతిని తరుచు వద్యంగా ఆలపించడంనైసర్గికం. కథాద్రిపాథాన్యంకలిగిన ప్రబంధాదులకంటె ఏకభావోదేకముతో పొరలిన ఖండకావ్యాలు హృదయాన్ని పట్టుకుంటవి.

శతకములు ఈజాతిలోనివి. శతకవాఙ్మయముకూడా మనకు సంస్కృతసారస్వతమునుండి దిగుమతీ అయినదే. అయితే సంస్కృతశతకాలలోవుండే సత్యానుభూతి, ఆవేదన, రచనానైపుణ్యం, తెనుగుశతకాలలోలేదు. ఆర్యాసప్తశతి, శివానందలహరి, సౌందర్యలహరి, మొదలయిన సంస్కృతశతకములకు సరిగా ఏతెనిగుశతకాలు చూపగలమో తెలియదు. కవికి, తద్వ్యాగా కవిభావోనికి ఉండవలసిన అనుభూతి, ఆవేశం, పలుకుబడి, కుదిరికుదరని లేబరుపుతనము తెలుగువారిలో జాస్తీ. కనుక ఏవిధంగానూ తెలుగు సారస్వతము, పరిణతస్థితికిరాలేదు.

తెలుగున యిప్పటికి ప్రకటించిన శతకాలు వేయికిపైబడినవి. కాని చెప్పదగినవి, కాళహస్తీశ్వరశతకమువంటివి, ఏవడో ఉంటవి. నీటికి కొన్ని శతకములు వ్రాసినారు. చెప్పదగినవి సుమతి, వినురవేమవంటివి రెండు మూడు.

సత్యనారాయణగారి శతకము అంధులకు నూతనము
గా అందినది. దీని మంచిచెడ్డలు విచక్షణులకు వేర్పరువనక్కర
లేదు. మిత్రుని కవిత మన్నందు కొత్తపాలుపుతో ప్రకటి
తమై రసికామోదమును బడయుటకు నాటశీస్సులు.

ఉభయభాషాప్రవీణ,
ఇంద్రకంటి హనుమచ్ఛాస్త్రి,
మా డు గు ల.

మహారాజశ్రీ పుత్రేపు సత్యనారాయణవంతులుగారు
రచించిన వేంకటేశ్వరశతకము నామూలాగ్నిముగా గ్రంథ
కర్తగారి ముఖమువల్లనేవింటిని. కవిత్యము మిక్కిలి సాపుగాను
రసభూయిష్ఠముగాను, భక్తిరసప్రధానముగాను, ప్రాచీనకవుల
కవిత్యమువలె నిర్మలశుభ్రవిలాసాధారగాఁ జెప్పబడినట్లున్నది. కాని
గణములు పేర్చుకొని తణుముకొని చెప్పినట్లగుపడలేదు. చదు
వరులకు నిజానిజములు గ్రంథమేసాక్ష్యమియ్యఁగలదు. కాన
నేను విస్తరించివ్రాయ నవసరములేదు.

ఇ ట్లు,
విద్వాక్, వడ్లమాని లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి
సంస్కృతపండితుఁడు
బొడ్డుపైసూక్తులు,
చోడవరము.

విజ్ఞాపనము.

ఆంధ్రభాషాభిమానులారా!

ఉ. బమ్మెలపాతరాజకవి వర్యుడు ధూర్జటితక్కువారులో
కమ్మనవాసినినట్టి శతకమ్మల సీతకమ్మమించగా
నెమ్మెయినదైన జగదీశునిగ్రంథముగాన మీరు ప్రే
మమ్మన నాదరించి యొకమారు పఠించెదరంచునమ్మెదన్.

చ. హరిహరభక్తకృష్ణ వసుధాధిపసాలిత మాధులూఖ్య స
త్పురివసియించిభక్తులకు మోక్షమొసంగుచునున్న వేంకటేశ
శ్వరువయి భక్తితోడుతను వాసితి సీతకమ్మ దీనినె
వ్వరయినగానివిన్న చదువ నీరిసంపదలబ్బునమ్మెదీ.

సీ భోగమందింద్ర సమండసబద్ధయ
పులరాజుగారి పరపాత్రుడైవడు
మిన్ను విడిగి తనమీదఁబడిన జలం
పని సుబ్బరాయుని మనుమడైవడు
సత్యసంధుండతి శాత్రుడైనట్టియ
పులరాజవరతనూ భవ్రుడైవడు
సర్వజనంబులు సాధ్వీమణియటంచు
బలుకుసన్నమమద్దుపట్టియెవడు

గీ. అట్టి పుత్రప్రసంశదుగ్ధాభిచంద్రుఁ
డైన సత్యనారాయణావ్వయిడనేను
వాసినినట్టి యీవేంకటేశ్వరశతకము
రవిశశాంకతారకముగఁ గ్రాలుగాక.

శ్రీ వేంకటేశ్వర శతకము.

ప్రారంభము.

ఉ. శ్రీరఘురామచంద్ర! సరసీరుహలోచన! దుష్టశిక్షణా!
సారసగర్భశర్వసురసన్నత! భూమిసుతామనోహరా!
భూరమణాగ్రగణ్య! మునిపుంగవవందిత! భక్తకోకమం
దార! దయాంతరంగ! నినునమ్మితి బ్రాహ్మణువేంకటేశ్వరా.

ఉ. త్రిసతిపేరురంబుపండుజేన్చిమహాభుజగేంద్రశాయివై
వ్యాసవసిష్ఠకణ్వామునివర్గము భక్తజనరంబులెల్ల వి
శ్వాసమతోడనిత్యము స్తవబావరింపఁగ నాలకించుని
న్నే సతతంబుఁగొల్తునల్లినదళలోచన! వేంకటేశ్వరా.

చ. ధనమునొసంగి కాని వసుధాతలమర్పణజేసికాని పూ
జనపుడుసల్పికాని యనిశంబువ్రతంబులొనర్చికాని నే
నినుఁ బరితృప్తుఁడేయుటకు నేరనుగావున భక్తితోడ నీ
ఘనశతకంబునీయ సమకట్టితినిప్పుడు వేంకటేశ్వరా.

చ. హరిహరులిద్దఱుచు హృదయమ్మున భేదపుబుద్ధిఁగల్గియెం
దఱ్ఱో వసుధాతలమ్మునఁ గనంబడుచుండిరి నేనుమాత్రమా

కరణిందలంకుకంతయు నొకండచునీవెయటంచు నెమ్మదిన్
నిరతమునమ్ముచుంటి రిజనీచరశిక్షణ! వేంకటేశ్వరా.

చ. వరరథదత్తివాజిభటవర్గము దారతనూజపాత్రోసో
దరహితబంధుభృత్యసముదాయము శాశ్వతమంచునమ్మి నీ
చరణసరోజయుగ్మమొకసారియుఁగొల్పని మూఢులుందురీ
సరగణమందుఁగావుననునన్నటుఁజేర్పకు వేంకటేశ్వరా.

ఉ. భానుకులాబ్ధిచంద్ర! భవబంధవిమోచన! దీనరక్షణ!
మానవనాథ! సద్గుణ సమన్విత! రాఘవ! సర్వలోక స
న్మానచరిత్ర! పాతకవినాశక! దానవవంశనాశనా!
నేనినుసన్నుతించుటకు నేరనుగావుము వేంకటేశ్వరా.

చ. వనులనుకర్వతంబులనువాఙ్మలనాకయినికదివ్యవా
హినులనుజీవకోట్లనుషహితలమందుస్పృజించి పెంచినా
శనమొనరించుచుందువటుసల్పుట నీమహిలాసమేయటం
చని సతతంబుమానసము నందుఁగలంతును వేంకటేశ్వరా.

చ. వనరుహపత్రినేత్ర! యమవంశవిభూషణ! పార్థసారథీ!
సనకసనందనాదిమునిసన్నుత! గోపనితంబిని ప్రియా!
యనిమిషసిద్ధముఖ్యనికరార్చిత! సర్వదిగంతపాలకా!
నినుఁగొనియాడఁజాలుటకు నేరనుగావుము వేంకటేశ్వరా.

శేంక పుష్కరశతకము

చ. అనిమొనదేవదానవులక్షణ జయింపవశంబుకాని శం
తనసుతసూతపుత్త్ర కురువాధశృపాద్యుల బాధుడొ యెడ
చని సమరంబునకొగెలువజాలుట నీవుదయారసంబుతో
గనుటనుగాదెదైత్యకులకాననపావక! వంశపేశ్వరా

చ. ఒకరికిగోడుఁజేయుటకు నూహయొనర్చిన లేక మేలు వే
 రొకరికిఁజేయుఁబూనిన మఱొక్కనిశత్యమె? తానుగాక యం
 చకటప్రగల్భముల్ పలుకునంతియెకాని ననుండు కీడుమే
 శ్చకుఁ బతివీవెయంచని తలంపడు నమ్ముమువేంకటేశ్వరా

ఉ. మోమునరంగుపూసికొని ముంగురులందమాగానుడువ్వియా
కామునికేళిగోరు వెలకాంతలనాట్యముజూడనదటన్
భూమినిజీరకుండగనుబోదురు సీకదకంచుబిల్వగా
నేమివిదిత్రమోయెఱుంగ నెవ్వఁడు రాడిఁకవేంకటేశ్వరా.

ఉ. బమ్మెరపోతరాజకవివర్యుడు భాగవతంబుగదిలన్
దొమ్మిదిపద్ధతుల్ గలవు తోయజన్మత్రునిజేరువారి సొ
ఘమ్మునకంచువ్రాసినవి కాంచి ప్రియాసములేనిభక్తి మా
ర్గమ్ముననిన్ను గూడ సవాకట్టితినమ్ముము వేంకటేశ్వరా

ఉ. నీయవతారమంతమున నీకుయినుండిన యాగ్నిహంబుచే
బోయలవూకనీదు విరిగిఁబులఁగైకొనిపోన నెమియున్
జేయఁగలేక చూచుచొకచేడి మరీతిఁగిరిటిఁముంట నీ
సాయములేమిఁగాదె యరిసంఘవినాశక! వేంకటేశ్వరా.

చ. పరతగుణేధనాదులు భావమొకితయుఁ గోరకుండ నీ
వటకొనఁబిచ్చి లిటుపైనటులేనుమితక్ష్మకుండ నీ
కరుణనొనర్తువాచుధృతిగల్గినతంబుధరితియందు నేఁ
దిరుగుచునున్నవాఁడవసుదేవకుమారక! వేంకటేశ్వరా.

ఉ. మానవజన్మమన్న మహిమండలినుత్తమమందు విప్రుడై
మానుగఁబుట్టి నీస్మరణమాని యకార్యములాచరింపఁగాఁ
బూనివ్రతంబుకాలమునుబుచ్చినఁ బ్రాణములున్నయప్పుడే
యానరుఁగాల్పుచోదురితమన్నదియుండునె వేంకటేశ్వరా

ఉ. వచ్చిన ద్రవ్యరాసి సుత బంధుసహోదరమిత్రులన్లుగా
వచ్చినసర్వలోకపరిపాలనఁజేయ నదృష్టరేఖచే
వచ్చినలెక్కఁజేయకభవత్పదయుగ్మమే భక్తితోడుతక
నిచ్చులుగొల్పువాఁడధరణీసుతవల్లభ! వేంకటేశ్వరా.

ఉ. కామమృక్రోధలోభములు కర్వకమోహమునుత్యగంబునీ
భూమినినాకుళాత్రీపుల ముఖ్యముగానిక వీనిగెల్వఁగా
నేమియుపాయమివటకు నిచుకతోఁచుట లేదు నాపయి
ప్రేమనుదాల్చి చెప్పమరవిండుద శేషణ! వేంకటేశ్వరా

ఉ. శీలమనోరుచిఁబడవనీమల మునుఁజూచి మత్స్యభూ
పాననిరొల్చి కెరపన్మపాలనిపుత్త్రుగావితోడ ము
న్నాలవనందుఁగొల్చినమహాత్ములఁకొండవపంచకంబు నే
లీలనుగాచినాడెటులే ననుబ్రావుము వేంకటేశ్వరా

వేంకటేశ్వరశతకము

చ. ధనికుఁడు పేదయాతాట, వసుధాపతిరాజ్యవిహీనుఁడౌట దు
ర్జనుఁడు, మహేంద్రభోగమనిశ్చంబున బాంబులకు రిల్లెవం
దనమునకర్హులౌటగహనంబులు మేటిఘరంబులౌటకున్
గనుగొననీమహత్త్వమదికాదనఁజెల్లునె వేంకటేశ్వరా

ఉ. కాంతులువోయినట్టికులకాంతలునందుఁ గిరాటభామల
శ్రాంతముఘాషణంబులభిరామముగా ధరియించివీధులం
దెంతయుసిగ్గులేకయివుండెఁగుచునుందారిదేమికాలమో
వెంతగదోచుచుండెయదవీర! గదాధర! వేంకటేశ్వరా

చ. అనయమునీపడంబుజములాత్మలనమ్మినభక్తసంచయం
బునకట్టుప్రేగ్రంథచయమన్ రచియించిముదంబుతోడ నీ
కునొసఁగునతఁకి వింధ్రులకుఁగూర్చిసగంధునినన్నఁజేయుమం
చనినినుగోటవాడధవళాంబుజలోచన! వేంకటేశ్వరా

చ. భ్రమరముపెక్కుపుష్పములప్రాపునుజెందిసుఖంబులేమిచే
గమలమునాశ్రయించుగతిగౌరవనేయులునాకునున్న లే
శముఫలితంబులేకసుమిచయ్యన నీదరిఁజేరవచ్చితి
నమయమునందుఁగానననునమ్మతి నేలుము వేంకటేశ్వరా

చ. నలస్పగరంతిదేవనరనాధవితానముఁద్రోసిపుచ్చి యీ
యిలఁగలమాడ్లులాఖ్యపురమేలినకృష్ణుఁడుభక్తితోడుతగా
నిలిపిననీకుగ్రంథమిది నేనిపుడియఁగ నట్టిపుణ్యమున్
నలిపితి నోయెఱుంగనదిచయ్యనఁజెప్పుము వేంకటేశ్వరా

ఉ. దానమునందుఁగర్హ్యలఁదన్ని నకృష్ణఁడొసంగినట్టి యు
ద్యానములములయందుఫలంబునృపుండు నేటికిన్
గానఁగరాఘక్రిందయధికారులెమెక్కుచునుండ్రికాన భూ
జానిని వేగఁదెచ్చితగుశాస్తియొనర్చుము వేంకటేశ్వరా

ఉ. నీకడ లేకయున్నధరణీపతికృష్ణఁడొసంగినట్టియా
ప్రాకటనత్పలంబయినఁబాఁకభయం బణమాత్రమేనియుక్
లేకనతలబుఁగ్రిందిజనులే దిగమింగుచునుండఁజక్రమున్
గైకొనిత్రుంపవేమి? దశకంఠవిలుంతన! వేంకటేశ్వరా

చ. తనదగురాజ్యభాగమునుదారనుగోల్పడిగాడ్చుకట్టిగై
కొనియలఱువ్యమూకమునకున్ జనిభాస్కరసూతిమానసం
బునఁదలపోసినట్టినినుఁబూర్తిగఁజెత్తమునందుఁనమ్మి యే
సనయముఁదిర్గుచుఁటినుము యంబుజలోచన! వేంకటేశ్వరా

చ. వననిధిలోమునుంగుతటివర్వతశృంగమునుండి భూమిమీ
దనుబడునల్లుగాక్షసవితానముహింసనుజేయుకాలమం
దనలముఁజూచ్చువేళ దివిజారితనూజఁడుభక్తితోమనం
బునఁదలపోసినట్టినినుఁబూర్తిగనమ్మితి వేంకటేశ్వరా

ఉ. కుంకజగర్భ! శక్రిసురవందిత! నిర్జరనాథసోదరా!
శంకరచాళుండన! నిశాచరవంశవినాశనా! హరీ!
కుంకజనేత్ర! భక్తజనవత్సల! సందమూరవర్య! నే
నింకభవత్పదంబులెదనెవ్వడునిల్పెద వేంకటేశ్వరా

శీర్షికలు

చ. కరివతి వేయివర్షములు గ్రాహముతో జలమందు ఘోరపం
గర మొనరించి తుట్టతుడఁగాయమవోవునటంచెట్టి ను
స్థిరమతినిన్ను గొల్వనరుదెందిరయంబునఁబ్రోచినట్లు న
స్థరుణుగావుమర్థిజనకల్పమహీరుహ! వేంకటేశ్వరా

చ. కులసతులకథనాంగనలఁగూడెడివారలతోడఁ బెక్కుచి
క్కులుసుజనాభి కెప్పునమకూర్చెడివారలతోడ భూణహ
త్యలనొనరించువారిసముదాయముతోడమరెన్నొక్రార్యముల
సలిపెడివారితోడ ననుసాటియైనర్పకు వేంకటేశ్వరా

చ. నినుబగచేతదుష్టరజసీచరవీరులు భీతిచేతఁ గం
నసృపుఁడు బాంధవంబున నసత్యవిదూరులు పాండవేయులుగా
ఘనమగుభక్తిచేత నరకాంతులనేకులు సేరిరందు భ
క్తినిసుమికొల్పిచేరెద నుధీజనవందిత! వేంకటేశ్వరా

చ. తనయుఁడు సేయుతప్పలను దండ్రుగణింపక ప్రోచురీతి నే
ననిశమునల్పుదోసముల నాత్మదలంపక కాచి నాకిల
స్థనముగల్గకుండగ నొనర్చుము సీచరణాబ్జయుగ్మమే
మనముననమ్మినాడ బలమర్దనసోదర! వేంకటేశ్వరా

చ. నిరతమురాత్రిభాగమున సీరజమిత్రుఁడుత్రంకులోపలన్
జరణయుగంబుక్రిందఁబడిచచ్చుచునున్నవిపుయ్యలెన్నోయా
దురితము సెందకుండఁ గడుదూర మొనర్చుమటంచుభక్తితో
దటచుగఁగోరువాడెవరదా! పరమేశ్వరా వేంకటేశ్వరా

చ. క్రతువుల నెన్ని చేసినను కానల కేగితపంబానర్చినన్
వ్రతముల నేకముల్ సలిపినన్ బంధపునిజేయనిమ్ముగ
వ్రతమును బంచులో నెఱిగి చాల ప్రయాసములేనిభక్తి ప
ద్ధతినిపుడేనుపూనితి నుదారగుణాన్విత! వేంకటేశ్వరా

చ. గురుసుతభీష్మకర్ణకృపకుంభజముఖ్యసహాయసంపదన్
గురుపతికి సుఖంబు సమకూరుట లేదని యాలకించి యీ
నరుల సహాయమేనిక మనంబునఁగోరుటమాని నిన్నె సు
స్థిరముగ నమ్మినాఁడనను జేకొనికాపుము వేంకటేశ్వరా

చ. అలజమదగ్నికి సుతుఁడవైజనియించి సమస్త ధారుణీ
తలకతులన్ వధించి వసుధాస్థలిఁగశ్యకమానికి జనం
బులుసురలెల్ల మెచ్చుకొనఁ బూర్తిగదాన మొసంగినట్టినికా
దలఁచెదఁజిత్తమందు సంతతాబిరనమ్ముము వేంకటేశ్వరా

ఉ. గోపనితంబిసీమణులుగూడి యశోదకు నెన్నో నేరముల్
నీపయిఁజెప్ప నామెవిని నెమ్మదిబుత్త్రుఁడంచునెంచి ని
న్నాపయిఁగట్టెఁగానిపరమాత్ముఁడటంచు నెఱిగియున్న చో
నాపనిఁజేయ నొకొక వసజాసనవందిత! వేంకటేశ్వరా

చ. అనలమ మ్రింగిగోపనిచయంబునుగాచుట కాళియాహిమైఁ
జని మునునాట్యమెంతయును స్పృట శైలమునాతకత్రమో
యనుకొనునట్లులెత్తుట ప్రయత్నముఁజేసినఁజేయశక్యమే
జనులకు నీకళాకహరచాపవిఖండన! వేంకటేశ్వరా

శేంక టేశ్వరశతకము

చ. పురుషునినొక్కచోటపువుబోడిని నేణొకచో నృజించి యా
యిరువుర నాపయ్యగగి పియెప్పటినుండియొయున్న యట్లునో
వరులకుఁ జూపిమోహమున వారలముంచించుచుచును మీ
వరయఁగి సీమహత్తుఁగొనియాడనశక్యము వేంక టేశ్వరా

ఉ పిల్లనగ్రోలితో నెమలిపిఁ ఛముతోఁ జరునవ్వుమోముతో
నల్లనిమేఱితో విహగ నాధునితోఁగమలాలలఁగితోఁ
జల్లనిదృష్టితోడనొకసాగిరయంబునవచ్చిప్రోవు మీ
వల్లవకామిసీహృదయవాఁజబంధర! వేంక టేశ్వరా

చ. శరభమృగాధినాథమదసామజగండకపుండరీక సూ
కరచమరీలులాయకనికాయమువాస మొనర్చు కాసకే
నరిగితిమంబుఁజేయుట క్రయాసముగా వ్రస భక్తితోడతక్
నిరతముగొల్పు వాడనభిరదశగోచన! వేంక టేశ్వరా

చ. ధన్యుతుండైనవాఁడు తనద్రవ్యము వేశ్వలక్మీయఁబూనుటో
ఘనమగువర్తకంబునకు ఖర్చునుబెట్టుకొ దాచియుంచుటో
కనుగొనఁజేయుఁగాని యొకకాసును నీకిడఁడేమిహేతువో
వినియెదఁదెల్పుమాదనుజవీరభయంకిర! వేంక టేశ్వరా

చ. అరరెవృగంబుజాలకఁబునందుఁదగుల్కొనినట్టులేను సో
దరసుతఁబ్రతబంధవ వితానముమధ్యనుజిక్కి పోయినన్
స్మరణనొనర్చిచేరుటకు మార్గమెఱుంగకయుంటిఁగాన న
త్వరముగఁజెప్పుమయ్యయదువంశఃపూషణ! వేంక టేశ్వరా

బ. నినుమడినమ్మినట్టిమహానీయః యందరి వెంటనఁ టియే
యనిశమునంచొంచెయొక మావదనైనను గల్గకు డఁగాఁ
గనుగొనుచుండువానరణిఁగానియెడిన్ బ్రతుకంగవారి కు
ర్వినివశమా? తలంపనరివీరభయంకర! వేంకటేశ్వరా

చ. ఖలులగుకౌరవుల్ ద్రుపదకన్యను దత్సభకీర్తి తెచ్చి చీ
రలుతివియంగనామెతనురక్షణఁజేసెడువారులేమిఁజే
తులపుడుమోడ్చిప్రాపునునిదుఃఖముతోనినుగొల్వగోకలన్
గలుగఁగఁజేసిమానమునుగావవి? చిప్పము వేంకటేశ్వరా

ఉ. పాండునరేంద్రపుత్రకులు భావమునఁనినునమ్మియుంటచే
భండనమందునిల్చి సులభంబుగవైరులనెల్లఁగూల్చి భూ
మండలమంతఁగైకొని సమస్తసుఖంబులువొందిరట్లుకా
కుండిన వెంట నే పాలియకుండురె చిప్పమువేంకటేశ్వరా

చ. తనయసగంధబ ధుజనదారసహోదరవద్యసంఘమున్
ఘనమగు పాడిపంటలును గంధగజేద్రతురంగసద్భటా
భినివిడనాడిరీదుకథలే నిరతంబుఁ బఠించుచుఁటిఁగా
వునదయదాల్చికావుమికభూరిగుణాకర! వేంకటేశ్వరా

చ. అరువదినాల్గవిద్యలు వ్రయాసముచేడగ నేర్చియాపయిన్
సరసకవిత్వమల్లుటకు శక్తినిఁగల్గిభవతః-థాళిఁగా
విరచనఁజేయుకుండు నెడ వేరుగనానరుజన్మమిచ్చట
బరమునవ్యర్థమంచుఁదెలువన్ వలెనా? యిక వేంకటేశ్వరా

శంకరేశ్వరకవచము

చ. కలువములెన్నో నల్పుచునుగాలము బుచ్చెడిపుత్త నేనియొక
దలచునుమాడితీరెదవు ధార్మికుడైబహుయోగ్యుడై యోగము
బులదెసబోకతిద్దుటకుఁబూనినహీనకులీనునైన నే
సిలుగులుసెందకుండదయచేగనుచుందువు వేంకటేశ్వరా

చ. మునులనుభక్తులన్ జిగురుబోండ్లను పక్కినవారి నెల్ల బా
ధనుసతతంబుఁజెప్పుచు నధర్మమునన్ జరియించుచున్న నీ
తనయునినైనద్రుంతువనుదానికిసాక్ష్యము భారణీతనూ
జనిచరితంబుగాదెమధుసూదన! శ్రీధర! వేంకటేశ్వరా

ఉ. హీనకులంబునందుజనియించియయోగ్యుడుగాకయున్నచో
నానరుఁగాచువాడవనియంటినికాన కబీరుదాసుపై
భూనుతిగన్న సత్కవులు పూర్వము నెప్పిన యాచరిత్రమే
నేనిటసాక్ష్యమిత్తునుమి నీరజలోచన! వేంకటేశ్వరా

చ. అసముడుక్రిడిబాంధవుల నన్నలఁడ్రులయుద్ధభూమిలోఁ
గనుగొనివారి నెల్ల నరకక గమకింపఁగఁజేతులాడవం
చనివచింపఁనాతనికి నవ్వుడు గీతనుజెప్పి చంకఁజే
సిసనినుఁగొల్పువాడ నరసీరుహలోచన! వేంకటేశ్వరా

చ. సనకసనందనాదిమునిచంద్రులు సిద్ధనిలింక సాధ్యులున్
నినుఁగొనియాడఁజాలుటకు నేరరటచవిగ్రంథసాము
ల్లనుదెలువంగనాకెటుతలంబగునిఁస్తుతింపఁగాను గా
వునదయదాల్చికావుమిఁక భూరిగుణాకర ! వేంకటేశ్వరా

ఉ. భారతయుద్ధకాలమునఁ బార్థుఁడునిక విడనాడియేరినో
సారథిగాగఁగైకొనిన సద్గురుకర్ణులుగుప్పినట్టి యా
ఘోరశరంబులన్నియునుగూడి శతాంగముతోడనాతనిన్
గౌరవనాథుఁడుల్లసిలగాల్పవెదెప్పుము వేంకటేశ్వరా

చ. కనకపుంజాయమించగలకాయముచేత వెలింగినిండు జ
న్వనమునఁ గ్రాలుకామినులపైనుపయోగముఁజేయఁబూనగా
ననిశముఁగొస్తఁముల్కలిగెనంచును నిన్నిఁకఁబూజఁజేయఁగా
దనుచునుబలుకఁపారమితమైరివిజౌబిది వేంకటేశ్వరా

చ. జనకునినమ్ముపుత్త్రునిచాడ్చిన, గోవునునమ్ముకేపురీ
తినిజలజమ్మునమ్ముకొను తేటివిధాబుననిన్న మానసం
బున సతతంబునమ్మితలపోయుచునుంటినికానవేగము
క్తినిదయచేయుమయ్య వసుదేవకుమారక! వేంకటేశ్వరా

చ. మనుజుఁడు తక్కువేళలను మానినవేడ్కనుబుచ్చునప్పుడై
నను నిశనోచఁ సానియయినన్ స్మరించినముక్తివాని క
బ్బుననఁగవిందునట్లయినఁబూర్తిగ నీకుదయ్యగ్గుమున్ సతం
బును దలపోయుభక్తులది పొందరెదెప్పుము వేంకటేశ్వరా

చ. మురనరకాదిదానప సమూహములక సమరంబునక దివ
బరయుటకంపిలోకులకు నాపదలంతముఁజేసి నిత్యముక
గరుణనుప్రసాదించితి; నుగాఢముగా మనమందునమ్మి యే
దిరుగుచునున్నవాడ వసుదేవకుమారక! వేంకటేశ్వరా

వేంకటేశ్వరతరణము

చ. సరపతిసంఘముఁ గొరిపుజనంబులుసూడఁగఁ బ్రాసదీప్తయఁ
వరమున యంత్రమిత్స్యమాను వర్వతవైః తనూజుఁడప్లు నీ
కరుణనుగాఁదెక్కిట్టి సతిఁగైకొనఁజాలెను లేకయున్నచో
దరమొకొ? వానికిఁగొనఁగదైత్యవినాశక! వేంకటేశ్వరా

ఉ. రంగదరాతిఠంగ! ఖగరాజతురంగ! యటంచుఁదొల్లి ఖ
ట్యాంగనృపుండుప్రాణములువాసెడివేళఁచలంఁగముక్తిఁజెం
దంగనిరంతరంబుని నెధ్యానముసేసెడిభక్తులెల్లఁ బొం
దంగవిచిత్రమేమివిబుధప్రకరార్పిత! వేంకటేశ్వరా

ఉ. పన్నగళాయి దీనజనబాంధవ! గోపనిరంబిసిప్రియా!
సన్నుతకీర్తిశోభిత! నిశాచరనాశక! యంచు నెప్పుడున్
మన్నవఁజేసికొల్పుజనమండలికెల్ల నమస్కరింతునా
పన్నశరణ్య! దేవగణవల్లభవందిత! వేంకటేశ్వరా

చ. జనకునియింటనున్న హరచాపముభగ్నముఁజేయనేఁగుచోఁ
గని యలగౌతమాశ్రమముగ్రక్కునఁజొచ్చిచలింఁచియొక్కచో
టనుబడియున్నతాతనిఁ దటాలునఁద్రొక్కి పథూలలామఁజే
సినభవదంఘ్రిఁగొల్తుసరసీరుహలోచన! వేంకటేశ్వరా

ఉ. నీకుసమస్తజీవులు వసిస్థలియందు సమానమట్టులగా
గాకమఱొక్కతీరయిన గండశిలఁ వసియించునట్టి యా
భేకముజీవితంబుగడువేడుకతోడుత నింతదాక తా
నేకరణిఁ భరించునికమృత్యువునొందక వేంకటేశ్వరా

.ఉ. కొందఱు బీడలొటమతి కొందఱువైభవశీలుకొటయు
గొందఱు ముద్దులొటయును గొందఱు సత్-వినాధులొటవా
రందఱి పూర్వకర్మఫలితార్థముగాక తలంపగాను నీ
యందొకతప్పిదంబుఁగలదా కమలోదర! వేంకటేశ్వరా

ఉ. నమ్మను తీర్థయాత్రలను నమ్మను ద్దానములకబురాణముల్
నమ్మను యజ్ఞసంచయము నమ్మను ముఖ్యముగా మనంబులో
నమ్మితి నయ్య నీదుచరణంబులనారత మేను గాన శీ
ఘ్రము సవచ్చి ప్రోవుమనఘా! వనజోదర! వేంకటేశ్వరా

చ. కనులమితంబుగాఁగలిగి పట్టపవల్ నినునికమానసం
బునఁ దలపోయలేని జనముల్ మఱికార్యములెవ్వితేక భో
జనమును నిద్రమాత్రమనుసంగతిఁగల్గినరాత్రియైనఁ జిం
తనమొనరింపకుండని కలంజెఱిఁగింపుము వేంకటేశ్వరా

చ. జనకుని యొటనున్న హరచాపముభగ్నుముఁజేయ భూకతుల్
చని విఫలంబునొందిరనుసంగతినంతయు నాలకించి చ
య్యననట కేఁగిదానినిఁబ్రయాసముఁబొందక త్రుంచివైచి నీ
తనుగొనినావుకావె వరదా జగదీశ్వర! వేంకటేశ్వరా

చ. మరణమునొందువేళనిను మామకమానసవీధిభక్తితో
స్మరణనొనర్పఁబూనింతు శక్తుడనాదునొకానొనిక-మే
నఱుఁగనుగాననాటికిపుడే తలపోసెదనమ్ముమింక నో
శరనిధికన్యకాహృదయ సారసబంధర! వేంకటేశ్వరా

వేంకటేశ్వరశతకము

ఉ. ఈయవనీస్థలిగతము నివృత్తిసంగతినింకయెష్టారా
బోయెడిదానిఁజెప్పగలమానిజనంబులకైనఁగాని నీ
మాయనెఱుంగరాదనుచు మాదగఁగ్రంథములెల్లఁదెల్పి నే
చాయనునేనిఁకన్ దెలియఁజాలుదుఁజెప్పము వేంకటేశ్వరా

చ. అనిమిషసిద్ధయక్షుచరాదులభండనరంగమందు గె
ల్చిఁ తరువారెవరివనసీనునఁభాసిలు పారిజాతమున్
గనుగొనిదానిభూస్థలికి గ్రక్కునఁగైకొనివచ్చి సత్యకి
చ్చిననినునావశంబెనుతిఁజేయ, రమావర వేంకటేశ్వరా

చ. వనరుహమిత్రపుత్ర)కునివల్ల ఘటోత్త-చుఁడాలమందుఁ జ
చ్చినతఱి నేడ్చుపాండువులచెత విరాజినిట్టి నీమఖం
బునుగనవాంఛచిత్తమునఁబుట్టెనుగావున నొక్కసారి చ
య్యనఁజనుదెంచిచూపుము సురారివినాశక వేంకటేశ్వరా

ఉ. కాచితివీవుగోపకనికాయముపాండునృపాలపుత్రు)ల
గాచితివంబరీషనరకాంతునిఁగాచితివాకుచేలుని
గాచితివింక నెందఱి నొ కాచితివితకుఁదొల్లి నేఁడున
గాచుట భారమానరసఖా వదియింపుము వేంకటేశ్వరా

చ. శరనిధిదాటిలంకను నిశాసమయంబునఁజొచ్చిజానకీ
తరుణినిజూచిరాక్షసకదంబమునంతయుఁజేసిదానవే
శ్వరుగనితిట్టిమోదమున వాయుతనూభవుఁ డప్పుతిర్గి నీ
కరుణనుగాదెరాఁగలిగె కంజదళేక్షణ వేంకటేశ్వరా

చ. నినుభగవంతుడందెటిగి నెమ్మనమందరుదెంచిచేరకుం
డినయెడ నావిభీషణుడు నిక్కముగాఁ దనవారితోడనా
యనిమొనఁగూలకుండధరయందున జీవముతోడనుండు నం
చనియెవఁడైనఁజెప్పఁగలఁడా పరమేశ్వరా వేంకటేశ్వరా

చ. వనరుహగర్భితోడ నెనవచ్చెడి కౌశికమానితో వనం
బునఁజరియించిముందు జమాప్రోలికిఁదాటకినంఁగి యామెనం
దనుడరువారఁగూల్చి యలతాపసవర్చులఁబ్రోచినట్టి ని
న్ననిశమునమ్మినాడ ధవళాంబుజలోచన వేంకటేశ్వరా

చ. అనిమిషవాహినీతనయుఁ డాహవమంతయుఁజేసి యంపక
య్యనుబడియుండిమేనువిడనాడెడివేళను భక్తితోడ నా
త్మనుదలపోసినట్టినినుఁదప్పుకనమ్మి భజించుచుంటిగా
వునననుఁజేమితోడుతనుబోవఁడలంపుము వేంకటేశ్వరా

చ. అరయఁగనీకధన్వినుటకైచనరే చక్రరొక్కవేళఁ దా
మరిగినఁజెప్పువానికరమందొకకానియుఁబెట్టకుండ మం
దిరములకేఁగుచున్దిరిగి నిన్నిఁకనాతనినిండఁజేయుచుం
డిరిజనులెఁదఱోయిపుడు నీరజలోచన వేంకటేశ్వరా

చ. తనరిప్పులైనకౌరవవితానమునంతయుఁజేయనెంచి ఘ
ల్లునుఁడిక సిసహాయమునుగోరఁగసమ్మతమందివచ్చి యా
తనిరథచోదకుండవయి భాత్రికిభారముఁబాపినట్టి ని
న్ననిశముఁగొల్చువాడనమరాధిపవందిత వేంకటేశ్వరా

శంకరేశ్వరకళామ

ఉ. కాంతలబల్మిబట్టి సురకాంతునిడక్కినవారిన్ల న
శ్రాంతముబాధబెట్టిన నిశాచరసంతతి నాలమందు నా
యంతకువీటికాపిన మహాత్మునిగదాభక్తితోడ నే
స్వాంతమునన్ దలంతుదివిజాధిపవందిత వేంకటేశ్వరా

చ. అనిమిషవాహినీతనయఁ దావిదుగుండుగురుండుపెక్కు స
న్మునివరులీవుపాండ నృకపుత్తులకున్ సగపాలునీయుమం
చనఁగ సుయోధనుఁడొసఁగ కంతముఁ బొందినరీతిఁబెద్దవా
రినిగణుతింపనట్టి ఖలబృందమడంగదె వేంకటేశ్వరా

ఉ. నీదగుసేవఁజేసి రజనీచరవంశజుడైనయట్టి ప
ల్లందుండు నంబరీషుండు మహామహుడొధ్రువుడికి నొదతో
మోదముతోడముక్తి, మునుపొందుట నేవిని దానిక్లిప్తు నీ
పాదసరోజయుగ్మమునుబట్టితిసమ్ముము వేంకటేశ్వరా

చ. ఘనఁడుకీరీటి సైధవునిగయ్యమున కొరవిక్రుంకకుండఁద్రుం
తునిని సమస్తదేశనృపతుల్ వినుచుండఁబ్రతిజ్ఞఁజేసిదా
నినిబరిపూర్తిఁజేయుటకు నెన్నునమందుఁదలంచినట్టి ని
న్ననిశమునమ్మియుంటి వసజాసనవందిత వేంకటేశ్వరా

చ. దినములు బాగులేనితఱిఁదిర్గిమహాత్ములనెంతయాశ్రయం
చిననొక కార్యమైనఫలసిద్ధిఁబొందదు ద్రవ్యమూడి పో
వునుతను పెక్కుఁడొశ్రమనుబొందును భూస్థలి నెంతవారిపై
నననుచుఁ బలుకఁవాడ సుజనప్రకరాస్పిత వేంకటేశ్వరా

చ. ఖలుఁడును యోధనాఖ్యుఁడతిగొంపనేయలఁబొందురాజపు
త్తులనొకలక్కఁయింటనుగుతూహలమొప్పుగనుంచిదానికిఁ
జలమునవహ్నిఁబెట్టఁగను జావకపోవుట వారలెల్ల నీ
బలమునఁగాదెభక్తజనవత్సల శ్రీధర వేంకటేశ్వరా

చ. ఘనుఁడగుకృష్ణరాయమహికాఁతునివంటిన్సపాలుడింత దా
కను లభియింపకుండుటనుగాదె మహామహుడైనపెద్ద నా
ర్యునకెనవచ్చునత్కవివరుల్ వెఱఁగొండగ నేరకుండ్రి యా
యినరహితాబ్జముల్ క్రియమహీసుతనాయక వేంకటేశ్వరా

చ. పెనిమిటివృద్ధుఁడంచునవివేకుఁడటంచుఁ గురూపియంచుఁగా
మునిసమరంబునకొనిలువఁబూనఁగఁజాలఁడటంచునెంచియా
తనివిడనాడిపోవువనితామణియా జము వీటియంచు బా
ధనుబడకుండదాటఁగలదావదియింపుము వేంకటేశ్వరా

చ. పెనిమిటివృద్ధుఁడంచునవివేకుఁడటంచుఁ గురూపియంచునా
తనినిరసింపకుండసతతాబుచుగౌరవమొత్తోచేసి శ్రీ
వనుమఱిసల్పుచుకొగడుపుభామినియిచ్చటఁగీర్తిఁగాంచియా
యనిమిషలోకమందునుఖురూదెదెప్పము వేంకటేశ్వరా

చ. మదయుతులైనయట్టికభయూడలిసల్పుధిఁజేరి మానవుల్
పదవులొసగుడియనుచుఁ బ్రార్థనజేసెదరులెకాని నిక
ముదమునఁదాముముక్తి పదమున్ సమకూర్పుమటంచుసంతతం
బెడఁదలపోయరాదెజగదీశ పరాత్పర వేంకటేశ్వరా

శాంతిపాఠము

- చ. అనలమసాక్షిగావిడువమందు బ్రహ్మకరుణజేసిపెండ్లియా
డిన తరుణీలలామములకించిచారను నందునుంచి వే
డకనుబరకాంతాన్ గడివక జైలుగూడెడివాని నెల్ల జే
వనములతోడఁగాల్పునెడఁ బాపముగ్గున వేంకటేశ్వరా
- ఉ. కోరనువాజులన్ గరులఁగోరను వేరువరులుతెవ్వియున్
గోరనుద్రవ్యరాసులను గోరనుస్వర్గసుఖంబాకింతయున్
గోరను రాజ్యపాలనము గోరనునిశ్చలమైంధక్కితోఁ
గోరితిరూపుఁజూపుము ముకుంద రవళాదుల వంకటేశ్వరా
- చ. ఘనుడభిమన్యనందనుఁ డకాలపుష్కల్యుని నొక నె
వ్వనిచితుంబునాశుకునివల్ల నెక్కిం7 నొంబుచ్చినిన్ మనం
బుననిరతంబుముక్తి సుఖమాన్ సమకార్యమటంచుఁగోరుచుం
దురు నిజమిద్ది, సాధుజనదుఃఖనినాశక! వేంకటేశ్వరా
- చ. కనులనుగానకుండనతిగర్వముతోఁ జరియించినట్టి యా
జనపతులఁగానిరంతరమునన్ను తిఁజేయఁచుమిఁకనిన్ను నె
మ్మనమునఁ జింతనంబుక్షణమాత్రమొనర్పనిమానవాళికిఁ
జననముదక్కునేచెపుమ సారసఁగోచన! వేంకటేశ్వరా
- చ. జనుఁడుసుకార్యముల్ జరిపి సర్వదిగంతములందుఁగీర్తివి
ల్పినజననంబు ప్రాజ్యమగు లేకనిజోచక సోషణార్థమై
యనవరతంబుఁబున్నునెడ నాభవఁబుతయుఁ గాకిజన్మ క
న్ననధికమంచుఁజెప్పఁడుగునా? వదియింపుము వేంకటేశ్వరా
- చ. కలియుగమందు బ్రాహ్మణులుత్త త్రియులూపయివై శ్చులెల్లశూ
ద్రులగతినింకకొతుకము తోడుత సంప్రీధవాళి, యల్లవై

- కులములరీతినుండగనుఁగొంచు నుపేక్షయొనర్పఁబాడియా
 తెలుపుము వేగ నాకువసుదేవకుమారక! వేంకటేశ్వరా
- చ. జనములు బాగుగాను దివసంబులు సాగుచున్న నీలలం
 పును విడనాడిగర్వమునఁబుచ్చి పదంపడి యవిష్మారిపో
 యినఁగడుభక్తిఁగొల్వసపుడేమియుఁగోపముఁజెందకుండ్రబే
 మనుగనిప్రేచునిన్నవశమా నుతిఁజేయఁగ వేంకటేశ్వరా
- చ. అరయఁగదాతలం దధికుడై సురయక్షభుజంగసిద్ధకిం
 పురుషులగెల్చిభూవలయమున్ బరిపాలనజేసి జన్నముల్
 జరిపియశంబుదిక్కులకుఁజాటినయాబలిద్రొక్కినట్టి నీ
 చరణమెనమ్మియుంటినుమి సామజరక్షక! వేంకటేశ్వరా
- చ. ధరణితలంబునందు నన్మతంబునధర్మముద్రోహబుద్ధియునో
 బరపనితాభిలాషయును ప్రాజ్ఞులనందఱునిందఁజేయుటల్
 నిరతమునమ్మినట్టి మహనీయుల మోసమొనర్చినవృత్తుల్
 నరులకు నెక్కుడయ్యెయదన! శ్రీవర! వేంకటేశ్వరా
- చ. జనుఁడుశరీరమెన్నటికి శాశ్వతమన్నది కాదటంచు నె
 మ్మనమునఁదా నెఱిగియుఁ గుమారులబంధులఁ దక్కువారిజీ
 వనములకింక కాలమును వృద్ధి మొనర్చుచునుండఁగాని యొ
 క్కనిముసైన్యంనిగొలువఁగాదలపోయెను వేంకటేశ్వరా
- ఉ. అక్తుసుమాయుధున్ గెలుచు నాతనికందవికారమాసతిన్
 చక్కనిచిన్నదానికి రసజ్ఞతలేకచరించుపూరుషున్
 నిక్కముగానొసంగియవసీస్థలీ నీగతిమారుఁజేయఁగా
 నక్కట హేతువున్ దెలుపుమా వినఁగోరెద వేంకటేశ్వరా

శా: శేషశతకము

- ఉ శతనసూతితీవ్రశరజాలముల బరిగించి నిన్నునా
కుంతికుమారుడౌనరునిగొట్టంగ బాధసహించలేక ఖం
డితునటంచుబల్లుచువడిన్ జనివచ్చిననీరురూపము
స్వాతముసూడగోరె దివిజాధికవందిత! వేంకటేశ్వరా
చ. తనకుబరాధవంబుచినతల్లియొనర్చెనటంచు నాగ్రహం
బునధ్రువుఁజొటిగా పినభూమికివేచనిభక్తియుక్తుడై
నినుగొలువంగ నాతనికి నీదగురూపముజూపి యెవ్వకో
రిననవి యీయలేదెమును వృష్టికులాధిప! వేంకటేశ్వరా
చ. అభివిడనాడియన్యకుసుమాభి సరోజుఁ జేరురీతి నే
గులతరుణీసుపుత్ర హితకోటినిదక్కినవానిడించి ని
శ్చలమగుభక్తితోడుతను సత్వరమేనినునాశ్రయించితి
గ్గలుగును సౌఖ్యమంచెదనునమ్మిగురాత్మర! వేంకటేశ్వరా
చ. ఘనఁడగు భీమసేనుడును గౌరవరాజుధరిత్రకోసమై
యనినొసరించువేళనగలాశ్మజుడతనిగూల్చినచు ఖం
బుచుగసికీనుసెప్పితనుబోవుచుంగనునీవులెక్కఁజే
యనియెడ నాతఁడేనుగునొ యందఁజెఱుంగరె వేంకటేశ్వరా
ఉ వన్నెలుచిన్నెలుగలుగు భామలపై నెమహానుభావుడై
యున్ననరుండుగూడదనయుల్లమునెప్పుడ ద్రిప్పుచుండు నీ
వన్ననదే మొత్రిప్పశిఁ నాగ్రహమొతయొచెందుచుండ ని
ట్లున్నదికాలమెల్లభువనోద్భవకారణ వేంకటేశ్వరా
ఉ. నీవు సృజించినట్టిరమణీయణులన్ సరుల మృగాదులన్
బూవులఘోరశైలచయమున్ దరులన్ ఎరులన్ వనంబులన్

బావనమైనవార్డును బాగుగఁజూపెకాక వర్ణనలో
నావతమానచే నుఁగను నందకుమారక నేంక పేస్వరా

చ. తలవంగనిగ్మోదకము వ్రాగుటకు భుజియుపసత్సం
బులు వసియుపశైలబలముల్ ధరియింపగ నారచీర లీ
ఁబలనులభించియుండఁబరితృప్తినిబొందక తుచ్చభూపులన్
గొలిచెడివారి నేమనినఁగూడదె చెప్పుమువేంకటేశ్వరా

చ. కరములశంఖచక్రములు గర్జయుగంబునఁగుండలంబులున్
శిరమునఁబొధమున్ గనులశీతమయూఖిని నేనులింక పే
రురమున దుగ్ధవార్ధిసుతయున్ గళసీమనుమాలఁగల్గి నీ
దరిసెనమీయునుయ్య వరదా! ముసల్బీధర! వేంకటేశ్వరా

ఉ. వందనమాచరింతుఁగవాహన! రాక్షసలోకనాశనా!
నందకుమార! శేషశయనా! కరిరాజవికృతిక్షణా!
సుందరదేవా! కృష్ణ! హధుసూదన! పద్మనభాయతామ! గో
వింద! రమేశ! రూఢమను వేగమెఘాపుమువేంకటేశ్వరా

గద్యబద్ధిశ్రీమతాశ్చ సగోత్రపుత్రప్రవంశోద్భవసుబ్బరాయ
మాత్యపాత్ర) అష్టరాజతనూభవ శ్రీ) వేంకటేశ్వర
చరణారవిందధ్యాన పరాయణ సత్యనారాయ
ణాభిధాన పృథానమణి క్రణితబైస
వేంకటేశ్వరశతకము సంపూర్ణము.

శ్రీశంక టేళ్ళరార్పణమస్తు.